

Överklagande av skydds jakt på björn samt begäran om inhibition

2020-06-16

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

Dnr 4652-2020

Klagande:

Naturskyddsföreningen Gävleborg
Strandgatan 10
792 30 Mora

Överklagat beslut:

Länsstyrelsen i Gävleborgs beslut om skydds jakt på högst en (1) björn den 16 juni 2020 med diarienummer 4652-2020.

Naturskyddsföreningen Gävleborg överklagar ovanstående beslut om skydds jakt på björn i Gävleborgs län då vi anser att det strider mot den svenska jaktförordningen och EU:s art- och habitatdirektiv.

1. Yrkanden

Naturskyddsföreningen Gävleborg yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet om skydds jakt på högst en (1) björn på fastigheterna Mållångsstad 1:20 och Mållångsstuga 3:12 i Gävleborgs län. Föreningen yrkar även på att förvaltningsrätten beslutar om inhibition av förordnanden i skydds jaktbeslut om att beslutet skall gälla utan hinder av att det överklagas enligt jaktförordningen 59 § (verkställighetsförordnanden). Föreningen yrkar på att inhibitionsbeslutet utformas så att det gäller fram till dess ärendet slutligt avgjorts och vunnit laga kraft.

2. Grunder för överklagandet

Länsstyrelsens beslut strider mot den svenska jaktförordningen och EU:s art- och habitatdirektiv.

Länsstyrelsen har i sitt beslut 2020-06-16 utökat jaktområdet i tidigare skydds jaktbeslut med ytterligare två fastigheter, fastigheterna Mållångsstad 1:20 och Mållångsstuga 3:12. Länsstyrelsen anför att det den 15 juni inkom dokumentation till länsstyrelsen som visar att björnarna som skydds jakten avser har förflyttat sig 300 meter från tidigare jaktområde, fastigheten Viken 3:38 i Ovanåker kommun. Man menar att björnarna uppvisar ett liknande beteendemönster som tidigare då de uppehåller sig i närheten av ett bostadshus och förefaller oberörda då människor närmar sig eller skrämmer med fyrhjuling.

Vi menar att det saknas tillräcklig dokumentation i skydds jaktbeslut daterat 2020-06-16 där man utvidgat området med två nya fastigheter. Det framgår inte vilken typ av nya observation som har gjorts, exakt när eller var de observationerna gjorts samt om de på något sätt har kvalitetssäkrats. Detta bör vara en grund för ett utökat skydds jaktbeslut.

I det ursprungliga skyddsjaktbeslutet daterat 2020-06-09 har länsstyrelsen anfört att inkommen ansökan avser närgångna björnar som rört sig i närheten av bostadshus. Sökanden har själv försökt skrämma björnarna, dock utan avsedd effekt. Länsstyrelsens fältpersonal har därefter vid tre olika tillfällen utfört åtgärder i syfte att skrämma bort björnarna från den utpekade fastigheten. Sökanden rapporterar att björnarna upplevs något försiktigare efter utförd skrämning, de dyker dock fortfarande upp på fastigheten och i närheten av bostaden. De vidtagna skrämningåtgärderna förefaller därför inte vara effektiva nog att bryta det oönskade beteendet hos björnarna även om de blivit påverkade av dem.

Naturskyddsföreningen Gävleborg menar att det nu påvisats att de insatta skrämningåtgärderna har haft effekt. Det är därför som den beviljade skyddsjakten inte kunnat fullföljas på grund av att björnarna har blivit störda och nu bytt område. Det är också något vi noterat vid ett flertal tidigare jaktbeslut, att man alltför snabbt beviljar skyddsjakt i stället för att avvakta och utvärdera avsedd effekt. Vi menar att det finns all anledning att vara något mer uthållig och tolerant mot en strikt skyddad art som inte uppvisat några tecken på aggressivitet. Därför menar vi att länsstyrelsen i stället för att skjuta en strikt skyddad art bör fortsätta med de skrämningåtgärderna som nu börjat ge verkan vilket inom kort troligen kommer att få björnarna att avlägsna sig helt från befolkat område.

Länsstyrelsen menar vidare att skyddsjakt kan medges av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller att förhindra allvarlig skada om det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att uppstå.

Naturskyddsföreningen Gävleborg menar att det inte finns grund för detta påstående. I aktuellt ärende finns inga tecken på att en allvarlig skada är sannolik. Det visar inte minst den incident länsstyrelsen har med i sitt beslut daterat 2020-06-09, där sökanden försökt skrämma björnarna genom att själv springa mot dem på åkern och att denne då kom så nära som 8–10 meter innan björnarna, således flertalet, vek av. Vi har svårt att se något mer provocerande för ett rovdjur som björn, och trots detta har de inte på något sätt visat tecken på aggression eller försvar.

Länsstyrelsen gör även bedömningen att ett uttag på en av individerna tillsammans med riktad skrämning är en lämplig lösning för att öka möjligheterna att bryta det oönskade beteendet hos de två kvarvarande individerna. Naturskyddsföreningen Gävleborg menar att syftet att bryta det oönskade beteendet redan är utfört i och med att björnarna inte återkommit till den ursprungliga platsen och att skjuta en strikt skyddad art i nuläget, på ett annat område, inte är förenligt med gällande lagstiftning. Vi menar vidare att med fortsatt skrämning ytterligare någon/några dagar från länsstyrelsens utbildade personal så kommer björnarna att helt dra sig undan. Länsstyrelsen har inte heller presenterat något underlag att detta skulle påskynda och vara en effektivare metod än att bara använda skrämning.

Björnens skydd i lagstiftningen

Björnen är klassificerad som ”nära hotad” i den nationella rödlistan som upprätthålls av Artdatabanken vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Artdatabanken tar fram och sköter rödlistan på uppdrag av Naturvårdsverket, baserat på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen, IUCN.

Sverige blev genom sin anslutning till EU den 1 januari 1995 skyldig att genomföra art- och habitatdirektivet. Art- och habitatdirektivets regler om artskydd har införlivats i svensk rätt bland annat genom bestämmelser i artskyddsförordningen (2007:845), jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Enligt art- och habitatdirektivets artikel 12 är det förbjudet att fånga, döda eller störa arter listade i bilaga IV, bl.a. björn, lodjur och varg. Undantag får göras enligt artikel

16.1 ”förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde”. Dessa undantag ska tolkas *restriktivt* enligt EU-domstolen och skyddsreglerna återspeglas av fridlysningsbestämmelserna i den svenska artskyddsförordningen 4 §.

Eftersom undantagsbestämmelser skall tolkas restriktivt och den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag, skall medlemsstaterna säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i livsmiljödirektivet. Vi anser att dessa krav inte är uppfyllda.

Enligt EU-domstolens praxis gäller bland annat följande:

- undantagsmöjligheterna bör tolkas restriktivt
- undantag kan enbart medges i konkreta enskilda fall och för att uppfylla klart definierade behov
- undantag ska begränsas till vad som krävs för att lösa problemet
- den myndighet som fattar besluten har bevisbördan för att förutsättningarna för undantag är uppfyllda
- åtgärder som påverkar skyddade arter får endast tillåtas i beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade.

Enligt EU-domstolens praxis så har myndigheten en långtgående bevisbördan för att de syften man anger verkligen kan uppnås med jakten. Därför måste länsstyrelsen också kunna uppvisa bevis eller underlag för att skyddsjakten verkligen kan nå de syften man anger om att ”begränsa och förhindra allvarlig skada” och att annan lämplig lösning, såsom skrämsel vilket nu bevisligen fungerat, inte skulle vara aktuell i detta fall. Vår uppfattning är att länsstyrelsen inte har lyckats uppvisa bevis eller underlag för att beslutet om ändring av jaktområde uppfyller de krav som ställs.

3. Slutord

Naturskyddsföreningen Gävleborgs samlade bedömning är att skydds jakt på björn på två nya fastigheter enligt angivet beslut inte kan medges då underlagen för störningen på nu angiven fastighet inte är väl dokumenterade.

Därtill har björnarna nu avvikit från det ursprungliga skydds jaktområdet vilket påvisar en effekt av annan lämplig lösning och denna metod bör således upprepas om det anses nödvändigt.

Inte heller kraven gällande undantagsbestämmelser, som skall tolkas restriktivt och där myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag, har uppfyllts av Länsstyrelsens beslut. Vi anser inte att beslutet är noggrant och tillräckligt motiverat.

Länsstyrelsen har därtill inte på något sätt kunnat uppvisa bevis eller underlag för att skyddsjakten verkligen kan nå de syften man anger, detta till skillnad mot de andra lösningar som idag visat sig ha haft effekt och drabbar en skyddad art minimalt.

Med anledning av ovanstående yrkar Naturskyddsföreningen Gävleborg på att Förvaltningsrätten avslår Länsstyrelsen Gävleborgs beslut om skydds jakt på totalt en (1) björn på de nya fastigheterna Mållångsstad 1:20 och Mållångsstuga 3:12. Vidare yrkar vi på att förvaltningsrätten meddelar inhibition tills dess att domen vunnit laga kraft.

Naturskyddsföreningen
Gävleborg

Gävle 2020-06-17

Jenny Olsson
Ordf. Naturskyddsföreningen Gävleborg

Denise Fahlander
Naturvårdens delegat i VFD Gävleborg

Daniel Ekblom
Sammanställande Viltvårdsgruppen Gävleborg